

**ARCHEOLOGISCHE WERKGROEP
PURMEREND**
Wilhelminalaan 1
1441 EK Purmerend
archeol@xs4all.nl

† SLOt te PURMERENDT, in Noort Hollandt.

Griffiths Fecit et excus.

NIEUWSBLAD VAN DE ARCHEOLOGISCHE WERKGROEP PURMEREND

Onder N.A.P. is het bulletin van de Archeologische Werkgroep Purmerend onder redactie van : Paul de Groot

De Archeologische Werkgroep is opgericht per 22 december 1995 en ingeschreven bij de kamer van Koophandel Noordwest Holland te Alkmaar onder nr. V 40626264.

De werkgroep heeft haar werkavond elke dinsdag van 20.00 uur tot 22.00 uur in gebouw "de Ark" Wilhelminalaan 1, 1441 EK te Purmerend (tevens postadres)
Telefoon : Dinsdagavond 0299 – 417542
E-mail : archeol@xs4all.nl

Het huidige bestuur is als volgt samengesteld:

Voorzitter

J.T.F. van Waard 0299-683195

Penningmeester

K.van Haver 0299-776808

Algemene bestuursleden

N. van den Brom

R. Lust

J. Lankelma

Voorbereidend Opggravings Coördinator

P.J. de Groot 0644103343

Contributiebedragen per jaar

- volwassenen € 16,-
- jeugdleden (t/m 17 jaar) € 11,50
- donateurs € 7,-

Bankrekening: Fortis Bank 98.02.09.013

Aanmelding als lid of donateur kan schriftelijk aan bovenstaand postadres, maar ook op de werkavonden.

Vriendelijk verzoek om bij verhuizing uw nieuwe adres schriftelijk door te geven.

Opzegtermijn: twee maanden voor het verstrijken van een verenigingsjaar.

Copyright:

Archeologische Werkgroep Purmerend

Onder N.A.P. – nr. 12 (juli 2007)

Inhoudsopgave:

- 2 Colofon/inhoud
- 3 Voorwoord en mededelingen
- Algemene ledenvergadering
- 4 Financieel overzicht
- 5-7 Archeo nieuws uit Noord-Holland
- 8 Restauratieprojecten
- 9-11 Het oude Stadhuis
- 12 Onderzoek in de Midden-Beemster
- 13 Krantenartikel Plantsoenstraat
- 14-15 Archeologisch onderzoek Plantsoenstraat (E.Machiels)
- 16-18 Archeologisch onderzoek Plantsoenstraat (P.J.de Groot)
- 19 Purmerend van marktstad naar woonstad
- 20 Verwachte opgravingen

Voorblad:

Slot Purmersteyn te Purmerend met slotgracht anno 1625 .

(kopergravure Claes Janszoon Visscher)

Voorwoord en diverse mededelingen

Van de voorzitter:

Hier weer een voorwoord van uw voorzitter. Bij deze verwelkom ik tevens een nieuw lid die direct al een artikeltje geschreven heeft voor ons blad. Zij heet Monique en blijkt een enthousiast lid te zijn. In dit blad kunt u verder genieten van diverse artikelen zoals het onderzoek aan de Plantsoenstraat. De foto hiernaast is een van de vitrines welke te zien zijn in het gemeentehuis van de Midden-Beemster. Dit zijn vondsten van 40 jaar zoeken door verschillende personen in de Beemster.

De algemene ledenvergadering wordt dit jaar gehouden op 4 september om 20.00 uur in ons lokaal aan de Wilheminalaan 1.

Ik hoop dat er meer leden komen dan voorgaand jaar. De laatste vergadering waren er zero.

Vitrine Willem Eggert Centrum

Vanaf eind juni 2007 wordt deze vitrine weer ingericht door de AWP. Het item zal deze keer gaan over de opgraving aan de Plantsoenstraat nrs. 3-5-7. Er worden een aantal gebruiksvoorwerpen tentoongesteld welke uit de opgraving afkomstig zijn. Onder andere is het 17^e eeuwse brilletje te aanschouwen. Een kleine tentoonstelling maar de moeite waard.

Oudheidkundige onderzoeken in de toekomst. (P.J.de Groot)

Zoals u in dit blad kunt lezen heeft er een archeologisch onderzoek plaats gevonden aan de Plantsoenstraat 3 tot en met 7. In samenwerking met het RAAP-West uit Leiden onder leiding van de archeologe Mina Jordanov heeft de AWP haar steentje kunnen bijdragen aan dit onderzoek. Na het scheppen, schaven, troffelen, couperen en nog veel meer werkzaamheden door de AWP verricht kunnen wij beiden concluderen dat dit tot een ieders tevredenheid is verlopen. Ik hoop dat in de toekomst deze samenwerking met de professionele archeologische bedrijven op deze wijze zijn doorgang kan vinden. Ook de Gemeente Purmerend steunt deze samenwerking waardoor wij mede hierdoor ons bestaansrecht kunnen continueren. Ik hoop dat de Gemeente Purmerend dit in de toekomst zal blijven doen waardoor er tenminste verschillende invalshoeken blijven bestaan om het archeologisch bodemarchief te beschermen of op een verantwoorde manier te onderzoeken. Het onderzoek zelf is naar mijn gevoel een goede start geweest voor de toekomst waarin de wet van Malta verantwoord wordt nageleefd. Natuurlijk zijn er nog haken en ogen maar ook hier kan de AWP haar bevindingen, standpunten en kennis delen met de Gemeente en de uitvoerende partijen.

Archeologische Werkgroep Purmerend

[illegible]

Opmerkingen

- negatief kassaldo op 31-12-2005 i.v.m. voorschot penningmeester.
- 28-03-2006 vrijboeking eigen reserve à € 1223,66.
- subsidie huisvesting 2008 bijgesteld, sprake van lichte kostenstijging, voor 2007 te hoog begroot.

Algemene ledenvergadering 4 september 2007

Aanvang: 20.00 uur
Locatie: Wilhelminalaan 1 – 2e verdieping, verenigingsruimte

Agenda :

- Opening
- Bespreking notulen algemene ledenvergadering 30-05-2006
- Bespreking financieel jaarverslag 2006
- Hr. Van den Brom en Hr. Machiels kascommissie 2006
- Vaststellen kascommissie 2007
- Overige items met betrekking tot de AWP
- Sluiting

Archeo Nieuws

Provincie Noord-Holland wijst twee nieuwe monumenten aan.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland hebben besloten om twee terreinen in Bakkum en Uitgeest aan te wijzen als provinciaal archeologisch monument.

De provincie Noord-Holland is de enige provincie in Nederland die provinciaal archeologische monumenten heeft aangewezen. In totaal genieten drie terreinen momenteel provinciale bescherming. De nieuwe monumenten bevinden zich in Bakkum (Bleumerweg) en Uitgeest (Uitgeesterbroek).

De terreinen in Bakkum en Uitgeest bevatten unieke informatie over episoden uit de Noord-Hollandse geschiedenis waarover bijna geen geschreven bronnen bestaan. Om deze geschiedenis te behouden moet er voorzichtig worden omgegaan met de weilanden. De provincie heeft met de agrariërs een financiële regeling getroffen en afspraken gemaakt over het gebruik en beheer van de terreinen. Deze afspraken zijn uniek in Nederland. De provinciale monumenten zijn de enige terreinen van Nederland waar ploegen verboden is. Rijksmonumenten worden momenteel niet beschermd tegen agrarische bewerkingen.

Bron: Stichting voor de Nederlandse Archeologie

'ROMEO EN JULIA' VOOR EEUWIG

Archeologen hebben aan het begin van dit jaar mogelijk de oudste "liefdestragedie" aangetroffen. Het stel werd in de buurt van Mantua, in het noorden van Italië, gevonden tijdens bouwwerkzaamheden. Mantua ligt slechts 40 kilometer van Verona; de stad welke Shakespeare als zetting van zijn Romeo en Julia koos.

Archeologen denken dat zij een jonge man en vrouw hebben gevonden die ongeveer vijf á zesduizend jaar geleden begraven werden in de laat-neolithische periode. Dubbele graven uit deze periode zijn zeldzaam en nog niet eerder werden menselijke restanten in een dergelijke ontroerende houding aangetroffen. In de laat-neolithische periode was het niet ongebruikelijk dat een vrouw werd mee begraven met haar echtgenoot als deze stierf.

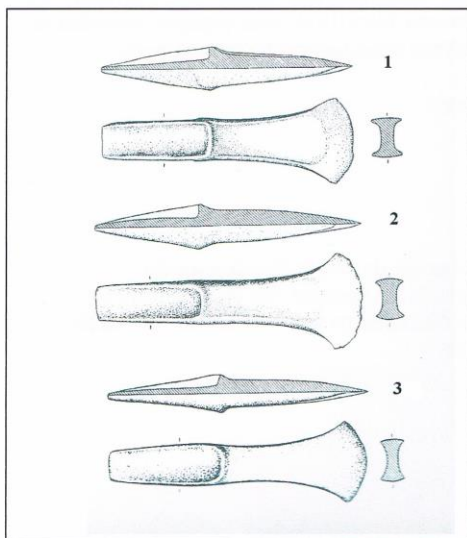
Hielbijltje naar Westfries museum

Binnenkort gaat een bronzen hielbijl deel uitmaken van de permanente archeologische expositie in het Westfries museum te Hoorn. De hielbijl werd gevonden door de heer J. de Boer uit Hoorn in de omgeving van Berkhout.

Het bijltje heeft een lengte van 12 centimeter en dateert uit het midden van de bronstijd, 1350 tot 1000 BC (vóór Christus). Inmiddels zijn uit dit gebied vijf hielbijlen en een aantal andere typen bekend.

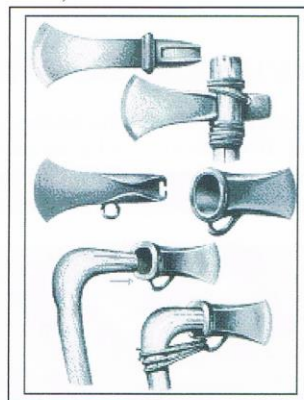
Vondsten uit de bronstijd worden doorgaans gedaan op zandige kreekruggen welke de bodem van oostelijk Westfriesland doorsnijden. Deze bijl werd echter buiten het krekenstelsel aangetroffen. Het is niet uitgesloten dat de vondst is meegevoerd met grond van elders voor de ophoging van het betreffende terrein.

Enkele hielbijlen uit de Midden Bronstijd

1; Hielbijl van Oldenburger-type uit kanaal Buinen-Schoonoord (Drenthe)

2 en 3; Hielbijlen uit Buinen en Holsloot (Drenthe)

Walvis duikt op in Andijk

Bij het graven van een sloot bij de nieuwbouw van paprikakassen aan de Nieuwe Dijk zijn mogelijk fossiele walvisbotten gevonden. Van ongeveer drie meter diepte werden grote beenderen naar boven gehaald, waarna de Gemeente werd gewaarschuwd. Na foto's te hebben opgestuurd naar een archeoloog en naar Ecomare op Texel konden deze vertellen dat het mogelijk om fossiel bot gaat gezien de zwartgrijze kleur en steenachtige structuur. Vermoedelijk gaat het niet om afval die een walvisvaarder hier heeft gedumpt maar om een walvis die hier daadwerkelijk ooit heeft rondgezwommen.

(bron: Noord-Hollands dagblad, juni 2007)

Zeldzame 15^e-eeuwse waterpot in Alkmaar

Archeologen hebben in Alkmaar een bronzen hangend watervat, een zogenaamde lavabo, uit de vijftiende eeuw gevonden. Volgens stadsarcheoloog Peter Bitter zijn deze lavabo's uiterst zeldzaam. Daarbij is het exemplaar compleet, wat nog niet eerder voorkwam in ons land.

Archeologen troffen de lavabo afgelopen maart aan in het stadscentrum van Alkmaar tijdens een opgraving wegens een omvangrijke winkelverbouwing. Bij het graven stuitten de archeologen op de restanten van een middeleeuws koopmanshuis welke rond 1400 hier aan de Langestraat moet hebben gestaan. De lavabo deed dienst bij speciale feestmalen waar de gasten als een soort ritueel de handen mee wasten. De eigenaar ontleende status aan het bezit hiervan.

Naast de lavabo troffen de archeologen nog een grote hoeveelheid huisraad aan tijdens de opgraving. Het gaat hierbij om een tinnen bord, glaswerk en een kan. Alles werd aangetroffen in beerputten die de toenmalige bewoners gebruikten voor hun afval. Het onderzoek is inmiddels gestopt.

Voorbeeld van een hangend watervat (lavabo) uit de 15^e eeuw.

Oudste menselijk DNA in Nederland 3300 jaar oud?

In een ruim 3300 jaar oud skelet dat in Vlaardingingen was gevonden is met zekerheid menselijk DNA aangetroffen. Dit heeft onderzoek uitgewezen. Drie spelende jongens ontdekten 17 jaar geleden botten van het skelet in recreatieplas de Krabbepas bij Vlaardingingen. DNA-onderzoekers hebben in twee kiezen van de Krabbepasman de goed bewaarde oude celkern gevonden.

Van de ongeveer 43-jarige man is een gezichtsreconstructie gemaakt. De man leefde omstreeks 1300 voor Christus in de bronstijd. Hij is de oudste Vlaardinger van wie de stoffelijke resten bewaard zijn gebleven. Zijn gezicht is op dezelfde manier gereconstrueerd als het meisje van Nulde en het Maasmeisje.

Restauratieprojecten

Sinds enige jaren al werpt Jan Mul zich op om bij onze vereniging het aardewerk te restaureren en deze hierna bij te werken tot een toonbaar geheel. Het aardewerk, afkomstig van onze onderzoeken te Purmerend, is meestal erg fragmentarisch. Soms zijn er voorwerpen waarbij slechts enkele scherven ontbreken en dus uitermate geschikt zijn voor restauratie om het voorwerp weer tot een geheel te maken. Jan weet dit meestal prima voor elkaar te krijgen waarna hij de schilderskwast ter hand neemt om het voorwerp weer de uitstraling te geven welke het honderden jaren geleden had.

Eind vorig jaar zijn de vondsten van onze waarneming in 1999 aan de Peperstraat 14 weer in onze werkruimte teruggekomen. Deze vondsten stonden een aantal jaren in het Museum op de Kaasmarkt ten toon gesteld. Nu een gedeelte van onze "topvondsten" ten toon gesteld word in het museum kwamen deze vondsten weer retour. Nu kunnen wij dus beginnen met de uiteindelijke inventarisatie van de voorwerpen. Uiteraard gaan we dan ook bekijken welke voorwerpen er gerestaureerd kunnen worden.

Een van de eerste voorwerpen welke ter sprake kwam betreft een steengoed kruik uit een periode van 1600-1675. De kruik met een lengte van 20,5 centimeter is vervaardigd in het productie-centrum Westerwald te Duitsland. Deze kruiken konden diverse functies hebben voor het transporteren van verschillende vloeistoffen zoals wijn of olie. De kruik is behandeld met een kobaltoxide en zoutglazuur. De buik heeft een oplegwerk van drie medaillons. De drie identieke medaillons vertonen een wapenschild met in het schild een springende bok. Aan de bovenkant van het schild zien wij een naar links kijkende kop van een bok met links hiervan de letters P.W. en rechts van de kop de letters (of cijfers) V.I. De herkomst van het wapenschild en de letters is ons niet duidelijk. Het kan ook gewoon een fantasiewapen zijn of een kenmerk van de maker van de kruik. Het lintoor vertoont aan de bovenzijde nog een kenmerk. Hier is een stempel ingedrukt met een omgekeerde letter F? of wellicht is dit een makers- of telmerk.

HET OUDE STADHUIS (Monique Mulder)

Onlangs werd mij gevraagd een stukje te schrijven over een historisch onderwerp dat me boeit. En ondanks het korte tijdsbestek vond ik dat een enorme uitdaging. Ik had al vlug besloten dat het over het oude stadhuis zou gaan. Zoals de meeste purmerenders wel weten was het raadhuis c.q. stadhuis vroeger gevestigd aan de Kaasmarkt nr. 20. Toch is dit niet het eerste gebouw dat daar heeft gestaan. Aangezien dat van 1591 dateert. En sommigen spreken zelfs van 1519. Maar dat gebouw zou bij een brand in juli 1519 in vlammen op zijn gegaan, alhoewel daar nooit bewijs voor is gevonden. Dus ik houd het op 1591 dat het stadhuis in gebruik werd genomen. Aangezien voor die tijd slot Purmersteijn zo goed als zeker het centrale punt van de stadsregering was. En zoals gezegd daarna dus het raadhuis aan de Kaasmarkt. Een toentertijd in Dorische stijl opgetrokken gebouw.

Dicht bij de kerk gelegen en nagenoeg in een rechte lijn met de huizen aan de noordzijde van de Breedstraat. Doordat de Kaasmarkt na drooglegging van de meren begon uit te breiden moest het marktplein worden vergroot. Hiervoor moest het stadhuis wel wijken. Het zou van zijn fundamenteën worden losgemaakt en door middel van vijzels achteruit worden gezet. Dit gebeurde in 1633 en werd een hele geslaagde onderneming. Het oude bordes werd door een nieuwe vervangen met aan weerskanten van de gevel twee stenen trappen. Op dit bordes stonden afbeeldingen van prins Maurits en Frederik Hendrik, terwijl in het midden een steen was gemetseld met daarop de tekst:

Anno 1591 is dit stadthuys geset
En door aenwas van nering hier wel op let
1633 tot vergroting van de marct met macht
En de vijselaers konst alhier gebracht

Inmiddels zijn er twee eeuwen voorbij gegaan voordat we in het resolutieboek van 1764 weer iets vinden over het stadhuis. Daarin wordt aangedrongen op renovatie van het vervallen gebouw. Op 23 oktober 1766 is deze renovatie gereed. Onder leiding van hoofdofficier, tevens architect, W. Blijdenberg, onderging de buitenkant een gedaanteverwisseling. Alleen de voorpui met de twee trappen werden behouden. Ook de binnen heeft een grote verandering ondergaan. Er is een zindelijke vierschaar (soort rechtbank) opgetrokken en aan het eind van de benedengang bevonden zich drie gevangenissen voor criminele gevangenen.

De eerste verdieping werd geheel in beslag genomen door de burgemeesters en schepenkamer. Op de tweede verdieping lag de charterkamer waar de oude spullen van de stadsbesturen werden bewaard. En ook daar waren nog eens twee cellen maar dan voor civiele gevangenen. De laatste verbouwing dateert van 1845/46. Het oude bordes is weggebroken en door een balkon vervangen.

situatie van het stadhuis voor 1912

De ingang was nu beneden met een opgang van drie treden. Hierop stonden vier kolommen die het balkon moesten ondersteunen. En alsof er nog niet genoeg was aangericht werd het hele gebouw, inclusief de voorgevel bepleisterd. De steen met het opschrift werd verplaatst naar de oostzijde. In 1910 werd door de raad besloten het oude stadhuis en de aangrenzende conciërgewoning af te breken. De raad gaf Jan Stuyt de opdracht om in overleg met gemeente architect W. Postma, plannen voor een nieuw stadhuis te ontwerpen. Op 5 juli 1911 werd de eerste steen gelegd en op 1 juni 1912 werd een hulde gebracht aan architect en aannemer C. de Vries.

Hierna werd het stadhuis geopend. De kern van dit gebouw is de eerste verdieping waar de raadzaal is gevestigd. Deze is in oud Hollandse stijl opgetrokken met daarin de grote schouw en oud koperen licht kronen die direct de aandacht trekken. Boven de ingang staan Salustius bekende woorden:

Concordia Parvae Res Crescunt
Discordia Maximae Dilabunter
Door eendracht worden kleine zaken groot
Door tweedracht gaan de grootste teniet

Aan de raadzaal grenst de hal waarin aan de noordzijde een historisch gedenkraam is aangebracht. Dit raam is een geschenk van Plaatselijk Belang en aangeboden vanwege het 500 jarig bestaan. Tegenover de raadzaal ligt de burgermeesterskamer. En rechts van de raadzaal is nog een wachtkamer en een zogenaamde leeszaal. De tweede verdieping is geheel voor het archief. Op de benedenverdieping is links het kantoor van de gemeenteontvanger en het vergaderzaaltje van B. en W. Rechts zijn het secretariaat en de werkkamer van de secretaris. Aan het eind van de hal is een kamertje voor de gemeentebode. Het voormalig stadhuis is in Hollandse Renaissance stijl opgetrokken en biedt een prachtig aanzien. Maar dat mag iedereen voor zich bepalen.

Het stadhuis zoals het er nu uitziet

ONDERZOEK IN MIDDEN-BEEMSTER

Normaliter schrijf ik alleen over archeologische onderzoeken in Purmerend en directe omgeving. Aangezien onze voorzitter in de Midden-Beemster woont en hij mij via de telefoon liet weten dat er een opgraving plaats vond in de Midden-Beemster en dit met zo veel enthousiasme deed ben ik overstag gegaan om hier toch een artikel aan te wijden. Met name ook dat dit onderzoek het, naar mijn mening, eerste archeologisch onderzoek in dit dorpje is. Er zijn wel onderzoeken geweest in de Beemster maar nooit in het hart van deze polder.

Donderdag 12 april 2007 werd dus een tweedaags onderzoek gestart door het Archeologisch Diensten Centrum (ADC) uit Amersfoort. Toen ik aankwam was een tweetallig team van het ADC al druk in de weer om de verschillende sporen vrij te leggen en in te tekenen. Gezien de vervuiling waren zij gekleed in een beschermende witte overall en droegen stevige handschoenen. Er werd snel en effectief gewerkt. Met behulp van een kraan werd de voorzijde van het terrein stukje bij beetje blootgelegd waarbij diverse stenen funderingen en putten bloot kwamen te liggen. Op de tekening waren alle sporen al duidelijk aangegeven. Het achtergedeelte van het terrein zou niet onderzocht worden. Ten eerste wegens de hogere concentratie van de vervuiling en ten tweede omdat men niet verwachtte dat zich daar relevante sporen zouden bevinden. Enigszins jammer vond ik het dat er niet naar de houten funderingen werd gekeken. Na een kort gesprek met de veldarcheoloog sprak hij zijn twijfels uit of dit nou echt enige waarde aan het onderzoek zou kunnen toevoegen. Zelf heb ik hier andere gedachten over. Het lijkt mij toch wel waarde toe te voegen aan een onderzoek als je de historische bouwconstructies in kaart kan brengen. Het is eigenlijk wel interessant om te weten of hier de zelfde houten funderingstechnieken werden toegepast als bijvoorbeeld in Purmerend.

Over de aangetroffen artefacten ben ik niet op de hoogte gesteld misschien heeft de voorzitter daar meer weet van. Ik heb wel te horen gekregen dat de laatste waterput leeggehaald is en dat daarbij wél scherfmateriaal, leer en zaden zijn verzameld. Voornamelijk materiaal uit de 17e eeuw. Volgens zeggen zou op deze locatie een 17e eeuwse boerderij gestaan hebben en kan deze put, welke eens waterput was en later gedegradeerd werd tot afvalput, hierbij gehoord hebben.

Wij wachten op het rapport van het ADC en hopen hieruit meerdere gegevens te zien krijgen.

overzicht vlak met funderingen en de waterput

DAGBLAD ZAA NSTREEK
 Noordhollands Dagblad

Zoektocht naar eeuwenoud afval uit Purmerend

04 januari 2007

PURMEREND - Een sloot en een put vol afval. Oude kinderschoenen, gebroken serviesgoed, dat soort werk. Rotzooi? Welnee. Tussen de modder in de Plantsoenstraat zoeken archeologen naar sporen van Purmerend uit de zestiende eeuw.

Mina Jordanov, die namens archeologisch adviesbureau Raap de leiding heeft over de werkzaamheden, noemt het een soort 'reddingsactie'. In samenwerking met de Archeologische Werkgroep Purmerend mag er immers wel onderzoek worden gedaan, maar zijn de mogelijkheden en de tijd 'beperkt'. „De bodem wordt straks verstoord door de bouw“, legt ze uit. Daardoor kunnen de onderzoekers niet zo uitgebreid aan de slag als ze wel zouden willen.

De archeologen hebben tot en met vrijdag de tijd. Daarna gaat Bouwcompagnie beginnen met de bouw van winkels en acht appartementen. Dat maakt deel uit van het project 'Wonen boven winkels', dat de leefbaarheid in de stad moet verbeteren.

Archeologisch onderzoek Plantsoenstraat. (E.Machiels)

Het jaar 2007 is al weer bijna een zes maanden oud. Toch wil ik een paar maanden terug in de tijd gaan naar de eerste dagen van het toen nog kraak verse jaar 2007. Want in de eerste week van januari vond er weer eens een opgraving plaats in Purmerend. Waar jarenlang feestcafé Babbels heeft gestaan werden eind 2006 alle opstallen gesloopt om plaats te gaan maken voor nieuwe winkels met bovenliggende woningen.

Na één dag gewerkt te hebben kon de tweede werkdag aan mij voorbij gaan, geen pak aan dit keer maar mijn oude zoekkloffie. Met mijn laarzen in de fietstas en metaaldetector op mijn rug vertrok ik in het donker, fietsend naar Purmerend. Eenmaal aangekomen op de locatie stond er al een busje van het RAAP, het bedrijf verantwoordelijk voor de uitvoering van de opgraving. Na mij netjes te hebben voorgesteld aan de aanwezigen maakte ik mij klaar voor een dagje archeologisch onderzoek.

Achter op het terrein lag de put waar men de eerste dag was begonnen met de opgraving. De resultaten waren best leuk, een waterput, enkele funderingen en een paar zeventiende eeuwse polychroom tegels met de afbeelding van een tulp in een vaas. Vandaag zouden wij deze put verder uitbreiden tot aan de voorkant van het perceel. In de loop van de dag zouden er nog meer funderingen worden blootgelegd. Deze werden uitgegraven, schoongemaakt, opgemeten en ingetekend. Zo blijven de gegevens bewaard en kan er na de opgraving een beeld worden geschetst van de ontwikkelingen op dat terrein. Eigenlijk bij alle onderdelen van het archeologische werk konden wij de helpende hand bieden, gelukkig namen de professionals ons amateur archeologen zeer serieus. Ik denk dat wij qua materiaalkennis beter onderlegd waren dan de aanwezig archeologen.

Aan de voorkant kwam er, op een diepte van ongeveer een halve meter, een donkere strook grond tevoorschijn. Naar alle waarschijnlijkheid een slootje te zien aan de kleur en samenstelling van de opvulling. Zoveel mogelijk scherven werden verzameld ten eerste om de slootvulling te dateren en ten tweede om een goed overzicht te krijgen van wat er in de loop van de tijd in de sloot is gegooid. Een gerestaureerde grape toont beter tijdens een tentoonstelling dan een handje vol scherven. Met de metaaldetector kon ik nog wat leuke metalen voorwerpjes uit de slootvulling peuteren. Een tinnen knoopje, een messing vingerhoedje, een messing dekseltje en een 17e eeuwse messing bril waarin zich nog één brillenglas bevond.

Jammer genoeg konden we geen beschoeiingen ontdekken en ook de onderkant van de sloot bleef buiten het bereik van de opgraving. Waarom? Het verstoringniveau lag op 1,5 meter beneden het maaiveld waardoor de onderliggende lagen niet aangerood mogen worden en dus veilig blijven voor het nageslacht. Mooi toch of toch niet? Niet dus!! Na de opgraving werd het hele terrein geschoond (verwijderen funderingen) door de aannemer waarbij alle funderingen tot 2 a 3 meter diepte werden verwijderd. Samen met alle sporen die zich nog op die diepte bevonden en dus voor eeuwig verloren zijn. Erg jammer maar ik hoop dat de verantwoordelijke instantie hiervan leert en voor toekomstige opgravingen niet meer die onzinnige beperking oplegt.

Gelukkig konden er nog tal van andere sporen worden blootgelegd zoals het onderste gedeelte van een tonputje dat aan het einde van haar levensduur, gebruikt was voor het storten van afval. Bovenop bevond zich een geheel gave steengoed kruik uit de late 18^e eeuw.

Tijdens de opgraving is er flink veel materiaal verzameld want na afloop was er geen plavuisje, geel steentje of stuk lood meer te vinden op het terrein. Of had dit toch een andere reden? Helaas was ik niet alle dagen aanwezig maar de dagen dat ik er was heb ik mij uitstekend vermaakt. Lekker met je hobby bezig zijn en 's middags een lekker hamburgertje van de Febo, wat wil je nog meer? Op naar de volgende opgraving zullen wij dan maar zeggen!!

Oudheidkundig onderzoek aan de Plantsoenstraat (P.J.de Groot)

Eindelijk weer een officieel onderzoek in Purmerend. De Gemeente Purmerend handelt nu in de "geest" van de wet van Malta. Vóór een bouwvergunning wordt afgegeven is de verstoorder van het oudheidkundig bodemarchief nu verplicht om op verantwoorde wijze een onderzoek te laten uitvoeren door een archeologische bedrijf. De AWP mag dankzij de bemiddeling van onze Gemeente haar steentje bijdragen tijdens deze onderzoeken en heeft dit dan ook direct gedaan tijdens dit onderzoek.

Het onderzoek begon voor mij al op 15 december 2006. Na contact te hebben gehad met mw. Jordanov, de uitvoerende archeoloog van RAAP, konden wij samen met Iris Briels, medewerker van RAAP, het verloop van de sloop van de vloeren in de gaten houden. Met name of de sloop zich inderdaad zou beperken tot het maaiveld en er geen oude funderingen verwijderd werden. Na vriendelijk contact met het sloopbedrijf gehad te hebben kon dit ook daadwerkelijk gevolgd worden door ons en kon er commentaar geleverd worden als wij het niet eens waren met de sloopwijze. Al met al is dit na enkele aanwijzingen van ons prima verlopen. Toen alle vloeren verwijderd waren konden er al diverse funderingen waargenomen worden. Tussen de percelen van nummer 5 en 7 werd een lange oude fundering aangetroffen, vermoedelijk 17^e of begin 18^e eeuw. Deze werd door ons zo goed als mogelijk vrijgegraven als voorbereiding voor het onderzoek.

Op 2 januari startte het onderzoek, helaas zou het onderzoek maar vijf dagen duren maar dat mocht de pret niet drukken. Tijdens het onderzoek zijn nog veel meer funderingen aangetroffen die de aanwezigheid verraadden van de bewoning in vroegere dagen. Erg leuk was de vondst van een waterput op het perceel van nummer 3. De loden pijp om het water op te pompen was nog aanwezig. Alles werd keurig ingetekend, gefotografeerd en opgemeten.

waterput met loden pijp

Bij elk onderzoek in Purmerend komen we vaak heel veel funderingen tegen. Ook hier was dit het geval. De vroegere Purmerender heeft niet stilgezeten blijkt. Vaak werd elk stukje grond bebouwd. Funderingen en andere sporen van vroegere menselijke activiteiten waren nog steeds volop te aanschouwen

Eén van die activiteiten die is aangetroffen bevond zich in het midden van de locatie van perceel nummer 5. Hier had men een houten ton in de grond geplaatst en gevuld met afval. Het afval bestond uit hout, leer, botmateriaal, glas en vooral veel aardewerkscherven. Helaas was de ton al door onbekende activiteiten in het verleden verstoord waardoor hij grotendeels kapot was. De ton is vermoedelijk afgedekt geweest door een grote schaal of kom welke in grote brokken over de bovenkant verspreid lagen. Na het restaureren van de schaal in onze werkruimte bleek de schaal een doorsnede te hebben van 52 centimeter met een hoogte van 20 centimeter. De schaal kan diverse functies gehad hebben maar de meest aanneemlijke is dat hij als melkschaal werd gebruikt. De datering van de schaal ligt tussen 1675 en 1750 en werd ooit gemaakt te Oosterhout in Nederland.

Aan de voorzijde tegen de Plantsoenstraat aan werd op een diepte van circa 1.50 meter de vulling van waarschijnlijk een gedempt slootje aangetroffen. Hier zijn verscheidene fragmenten aangetroffen van gebruiksvoorwerpen. Alle voorwerpen hiervan dateren uit een periode van 1600 tot 1650. Bezempjes, leren zolen van oude schoenen, botfragmenten, schelpen, eierschalen, zaden, glas en het merendeel toch weer aardewerkscherven. Ook metalen voorwerpen zijn hier aangetroffen, onder andere een 17^e eeuwse brilletje (zie vorig artikel), een messing vingerhoedje en een boekbeslag.

vingerhoed 17^e eeuw

hoekbeschermer voor een boek 17^e eeuw

Een aantal van de gedane vondsten is op dit moment te zien in de vitrine in het Willem Eggert Centrum in Purmerend. Deze staat naast de roltrappen tegenover de ijssalon.

Spaanse munt geslagen tijdens het bewind van Philips IV.
Felipe IV 1663
16 Maravedis

Nu is het wachten op de eindrapportage van het archeologisch bedrijf RAAP. De uiteindelijke conclusies en tekeningen zullen hierin worden opgenomen. Wij zijn zeer benieuwd naar het rapport waarin weer een stukje geschiedenis van Purmerend wordt vastgelegd waaraan de AWP heeft meegewerkt.

***Wat ieder Purmerends gezin op de plank zou moeten hebben:
Purmerend, van marktstad naar woonstad***

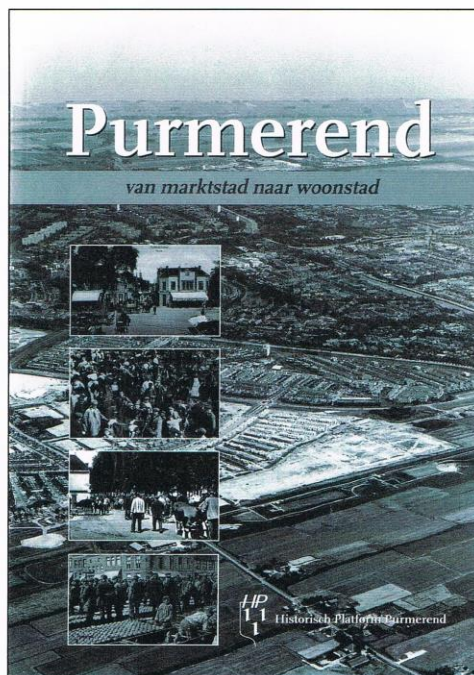
Eind 2004 bracht het Historisch Platform Purmerend een publicatie uit onder de naam "Purmerend, van marktstad naar woonstad".

Het kleurrijke 64 pagina's omvattende boekje bevat een schat aan historische informatie over de stad Purmerend en is geschreven voor een brede doelgroep, voor zowel oud-Purmerenders als nieuw-komers.

De rode draad in het boekje is de verandering van Purmerend van een typische handelsstad met vele markten tot een stad waarin in enkele decennia tienduizenden woningen zijn gebouwd. Het ontstaan en de groei van de wijken is beschreven door Ber de Lange die ook zijn licht liet schijnen over de horeca en de markten.

Van de hand van Jack Otsen, Vincent Nijenhuis en John Dehé zijn de bijdragen over het stadsrecht, het stadswapen, de stadsplattegronden, het openbaar vervoer in vroeger dagen, De Doele en de kermis. Door de circa 40 afbeeldingen - waarvan een groot aantal in kleur - is het een kleurrijke uitgave geworden in plaats van een grijs, stoffig document. Een aantal bijdragen zijn bewerkingen van eerder gepubliceerde verhalen die niet in boekvorm zijn vastgelegd en mogelijk allang bij het oud-papier terecht zijn gekomen.

De publicatie "Purmerend, van marktstad naar woonstad" is een initiatief van het Historisch Platform Purmerend. De uitgave is gefinancierd door de Vereniging Historisch Purmerend en het Purmerends Museum en werd mede mogelijk gemaakt door een garantiesubsidie van de gemeente Purmerend. Het boekje is voor slechts € 10,- te koop in het Purmerends Museum, in het Waterlands Archief en op de dia-avonden van de VHP.

Het Historisch Platform Purmerend (HPP) heeft tot doel 'het verkrijgen, behouden en uitdragen van kennis over de geschiedenis van Purmerend'. Sinds april 2007 hebben in het HPP zitting Jaap Haag (Waterlands Archief), John Korver en Ben Smiet (Vereniging Historisch Purmerend), Jan van Waard en (vervanger) Kees van Haver (Archeologische Werkgroep Purmerend), Paul Buurmans en Eef de Hilster (Purmerends Museum). Het HPP heeft vorig jaar - na een inventarisatie van een aantal mogelijke projecten - het besluit genomen om een boek over de Purmerendse straatnamen het daglicht te laten zien. Hiervoor is Ber de Lange benaderd die in het verleden reeds bij de gemeente bezig is geweest met het beschrijven van de straatnamen. De voorlopige planning van de uitgave is september 2008 (cultuurmarkt).